

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. Idem probatur ex vi divinae providentiae cuius omnipotentia, vel
scientia, vel iustitia necessario laeditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

po lo quod misericordia qualisunque in creatura rationali reperitur, mox peccatum necessario antecessisse concludit. Hinc in Psalmum trigeminum octavum: *Vide me in malis, video me in pena, & apud te non video iniquitatem.* Si ergo ego in pena sum, ex apud te iniquitas non est, ponne restat ut pro iniquitate eruditus hominem? Nonne idem est ac si diceret, impossibile est ut ego in pena sum, nisi iniquitas mea commovererit. Et quomodo hoc impossibile est si in statu pure naturae homo a Deo proculpotest? Quod si forte dixeris Augustinum ex iuspositione praesentis status loqui, de quo postea plura dicturi sumus, audi aliam eius rationacionem, cum adhuc esset Manichaeus, & hoc ipsum diligentissime, & ex professo quereret, quis longam illam penitentiam catenam qua vinciti sumus, humano generi texisset: Et intendebam, inquit, ut cernerem quod adularem, libetum voluntatis arbitrium causam esse ut malum sacerdos, & redum iudicium tuum ut patremur, & eam liquido cernere non videbam &c. Sublevabat enim me in lucem tuam, quod tam me sciebam habere voluntatem quam me vivere. Itaque cum aliquid velle aut nolle, non aliud quoniam me velle aut nolle certissimum eram, & ibi esse causam peccati mei, iam iamq; animadvertebam. Ecce ex pura natura ratione naturali, sine fide cognitam causam peccatorum creature rationalis. Nunc audi eadem naturalis rationis evidenter collectam causam penitentiarum eius: Quod autem vivitus facerem, in hoc videlicet misericordiarum statu, ubi ignoranti & libidinibus ad peccatum pellimur, pati me possum quam facere videbam, & id non culpam, sed quoniam esse iudicabam; quia me non misse pleti, te iustificans cogitans, cito fatebar. Paralogismus ille insignis est, si natura rationalis cum eisdem

Liber 7. con-
fessio cap. 3.

Ibidem:

A penitus sine ullo peccato, sine ulla iniquitia Dei condi potest.

Qua de causa nec illum ratiocinandi modum unquam Pelagiani probaverunt, qui puram naturam attulerunt, nec Scholastici cum unquam probare possint, quamdiu in estoatu hominem condi posse contendunt. Sed non his tantum, sed infinitis alijs locis idem ipsum Augustinus contra Pelagianos & Manichaeos tradidit: Utrosque enim penas sine peccati merito inducentes illa ratiocinatione prostravit. Nam in libris de libero arbitrio ubi malorum causam adversus Manichaeos indagat, cum similiter ignorantiam & difficultatem, hoc est libidinum & concupiscentiam inmitatem attulisset, quibus fieret ut homo etiam quodammodo invitus necessitate peccaret: Poenam, inquit, istam esse quis dubitet? Omnis autem pena si justa est, peccati pena est & sapientiae plenum nominatur. *Liber 10. cap. 3.* Ecce omnem omnino penam, hoc est miseriam, si tamen justa est, peccati penam esse testatur. Hoc est non aliter creatura rationali infligi posse nisi ejus peccata mereantur, alioquin enim hoc ipso esset injusta. Nam hoc est quod contra Pelagianos dixerat: Neque enim sub Deo iusto miser est quisquam nisi miseratur potest. Sed quia imaginari aliquis posset hujusmodi penas Deo permittente vel ex necessitate materia, sive corporis, sive animae & corporis, in creaturam rationalem irreperere posse sine iniquitate Creatoris, quemadmodum ferre auctores purae naturae, imaginari solent, paulo accurius ex ratione divinae providentiae res ista declaranda est, & naturae purae impossibilitas, juxta mentem Augustini lexcentis locis designatam, demonstranda.

C A P V T VII.

Idem probatur ex vi divinae providentiae cujus omnipotentia, vel scientia, vel justitia necessario leditur.

SANCTVS igitur Augustinus tanti hoc argumentum fecit, quod ex providentia divina hanc universitatem ad ministrante & quolibet fortuitos casus excludente petitur, ut non dubitaverit hoc unicum telum omnibus infidelibus opponere, eoque solo cuncta eorum machinamenta de pura natura, de malo naturali, de misericordiis ex necessitate, materia pullulantibus, frangere atque subvertere. Nam quamvis Scripturas sacras, in quibus misericordiarum nostrarum vera causa recensetur, vel prorsus abjecerent, vel non crederent, vel fallerent, fidemque Ecclesie de statu gratiae in quo conditi sumus derident, hoc tamen argumentum quod solummodo Deum auctorem & consequenter gubernatorem universi esse supponit, tam irrefragabilis evidenter esse censet adversus gentilium Philosophorum ignorantiam, qui non dubitabant, hunc misericordiarum statum esse homini naturali, & adversus Pelagianorum commixtis qui eas pura natura tribue-

A bant, & adversus Manichaeorum infaniam, qui eas ex naturae malae commixtione fluere delirabant, ut nihil omnino vel ex propriis eorum errorneis principijs, quibus adhaerabant, responderi posse judicaret. Ipsum itaque cum illis pestibus de misericordiarum quarumlibet causa disputantem ac satagentem, videamus. Cum Platonice igitur de causa misericordiarum Angelorum disserens, quos ipsi bonus quidem, tamen miseros esse fati cogitantur, sub Dei providentia nullam aliam esse concludit nisi malitia: *Qui (Apuleius) animo passiva, etiam misera dixisset, nisi pro eorum Cint. cultoribus erubuisse.* Porro quia providentia summi Dei, sicut etiam ipsi fatentur, non fortitudo temeritate regutur mundus, nunquam efficit istorum eterna miseria, nisi efficit magna malitia. Ecce Deo mundum gubernante nec daemones animo passivo, hoc est passionibus perturbari & consequenter miseros esse non posse adversus Platonicos aliud opinantes purat, nisi malitia magna precesserit. Quamobrem, queso, & quomodo

nisi quis repugnat divinae providentiae, ut ^A nullum habent omnino peccatum? An omnipotens & iustus Deus, iniustas penas à tot innocentibus prohibere non potuit? Non posset luculentius Augustinus quid de pura natura sentiat promere quam dicendo, quod non possit Julianus in ilia pura natura quam prædicabat hypothese rationem tot misericordiarum dare, quibus tormentum parvuli, quam fidem violando, qua Deus & justus, & omnipotens, & curam rerum humanarum habere creditur. Quod argumentum velut invictum aduersus quaslibet hypotheses, & errores, & arietes oppugnantium creberrime repetit, eadem illa Dei attributa ponderans, sine quibus divina providentia exerceri aut explicari nequit. Nam aduersus eundem Julianum in priore lucubratione statim pura natura in parvulis prædicantem: Magis ^B iniquus aut infirmus ostenditur Lib. 2. con-

(Deus) si iugum grave super filios Adam à die sicut scriptum est nativitatis eorum usque in diem sepulturae in matre omnium, sub quo iugum imago eius attenetur, aut ipse nullo vel originali, vel proprio præcedente peccato, aut qualibet aliud ipso imponit invito. Et libro quinto: Suorum tantos cruciatus conspicunt parvolorum, ut sub Creatore optimo atqueissimum Lib. 5. c. 1. nullo modo imago eius in illa estate tanta mala patetur si non esset originale. Vbi in Creatore ponderat omnipotentiam, in optimo bonitatem, in justissimo æquitatem. Praeclarissime vero subvertit pura natura statum cui tot miserias ascribebat Julianus in fine libri quarti ubi singula effugia illius anguis lubrici sollicitè claudit: In his, inquit, que meminisse iam non potes, Lib. 4. con- parvulos intuere quot & quanta mala patientur, tra lvi. cap. in quibus vanitatis, cruciatibus, erroribus, terroribus crescant. Deinde iam grandes, etiam Deo ser-

ientes tentat error ut decipiat; tentat labor aut dolor ut frangat; tentat libido ut accendat; tentat mœror ut scirnat, tentat typhus ut extollat. Et quis explicet omnia fessimantur quibus gravatur iugum super filios Adam? Ecce mala quibus pura natura status viret & floret. Iam vide, quomodo ipse remotâ eorum causa peccato, defendi sine omnipotentia vel iustitia divina violatione non possit: Huius evidencia miseria, gentium Philosophos nihil de peccato primi hominis, five scientes, five credentes compulsi dicere ob aliqua scelerata suscepta in vita superiori penarum luendarum causa nos esse natos &c. Apostolus autem amputat opinionem qua credunt singula anima pro meritis antealii vita diversis corporibus inferi. Ecce sublatum omne superioris vita peccatum. Iam vide ad quas angustias adversarium pura vestit natura miseras crepantem adigit: Quid igitur restat, nisi ut causa istorum malorum sit, aut iniquitas, aut impotentia Dei, aut pena primi veteris, peccati? Sed quia nec iniustus nec impotens est Deus, restat quod non vis, sed cogit et ceteri, quod grave iugum non fuisset nisi delitti originali meritum præcessisset. Nimurum apertissime concludit, ad verius cum qui velut puris naturalibus ea mala tribuebat, tantum absesse hoc dici possit, ut velit nolit ad confitemendum peccatum adigatur, vel certe iniustum vel impotentem esse Deum qui sine ullo præcedente peccato,

tot
Liber 1. fol. 10r. 10v. 11r. 11v. 12r. 12v. 13r. 13v. 14r. 14v. 15r. 15v. 16r. 16v. 17r. 17v. 18r. 18v. 19r. 19v. 20r. 20v. 21r. 21v. 22r. 22v. 23r. 23v. 24r. 24v. 25r. 25v. 26r. 26v. 27r. 27v. 28r. 28v. 29r. 29v. 30r. 30v. 31r. 31v. 32r. 32v. 33r. 33v. 34r. 34v. 35r. 35v. 36r. 36v. 37r. 37v. 38r. 38v. 39r. 39v. 40r. 40v. 41r. 41v. 42r. 42v. 43r. 43v. 44r. 44v. 45r. 45v. 46r. 46v. 47r. 47v. 48r. 48v. 49r. 49v. 50r. 50v. 51r. 51v. 52r. 52v. 53r. 53v. 54r. 54v. 55r. 55v. 56r. 56v. 57r. 57v. 58r. 58v. 59r. 59v. 60r. 60v. 61r. 61v. 62r. 62v. 63r. 63v. 64r. 64v. 65r. 65v. 66r. 66v. 67r. 67v. 68r. 68v. 69r. 69v. 70r. 70v. 71r. 71v. 72r. 72v. 73r. 73v. 74r. 74v. 75r. 75v. 76r. 76v. 77r. 77v. 78r. 78v. 79r. 79v. 80r. 80v. 81r. 81v. 82r. 82v. 83r. 83v. 84r. 84v. 85r. 85v. 86r. 86v. 87r. 87v. 88r. 88v. 89r. 89v. 90r. 90v. 91r. 91v. 92r. 92v. 93r. 93v. 94r. 94v. 95r. 95v. 96r. 96v. 97r. 97v. 98r. 98v. 99r. 99v. 100r. 100v. 101r. 101v. 102r. 102v. 103r. 103v. 104r. 104v. 105r. 105v. 106r. 106v. 107r. 107v. 108r. 108v. 109r. 109v. 110r. 110v. 111r. 111v. 112r. 112v. 113r. 113v. 114r. 114v. 115r. 115v. 116r. 116v. 117r. 117v. 118r. 118v. 119r. 119v. 120r. 120v. 121r. 121v. 122r. 122v. 123r. 123v. 124r. 124v. 125r. 125v. 126r. 126v. 127r. 127v. 128r. 128v. 129r. 129v. 130r. 130v. 131r. 131v. 132r. 132v. 133r. 133v. 134r. 134v. 135r. 135v. 136r. 136v. 137r. 137v. 138r. 138v. 139r. 139v. 140r. 140v. 141r. 141v. 142r. 142v. 143r. 143v. 144r. 144v. 145r. 145v. 146r. 146v. 147r. 147v. 148r. 148v. 149r. 149v. 150r. 150v. 151r. 151v. 152r. 152v. 153r. 153v. 154r. 154v. 155r. 155v. 156r. 156v. 157r. 157v. 158r. 158v. 159r. 159v. 160r. 160v. 161r. 161v. 162r. 162v. 163r. 163v. 164r. 164v. 165r. 165v. 166r. 166v. 167r. 167v. 168r. 168v. 169r. 169v. 170r. 170v. 171r. 171v. 172r. 172v. 173r. 173v. 174r. 174v. 175r. 175v. 176r. 176v. 177r. 177v. 178r. 178v. 179r. 179v. 180r. 180v. 181r. 181v. 182r. 182v. 183r. 183v. 184r. 184v. 185r. 185v. 186r. 186v. 187r. 187v. 188r. 188v. 189r. 189v. 190r. 190v. 191r. 191v. 192r. 192v. 193r. 193v. 194r. 194v. 195r. 195v. 196r. 196v. 197r. 197v. 198r. 198v. 199r. 199v. 200r. 200v. 201r. 201v. 202r. 202v. 203r. 203v. 204r. 204v. 205r. 205v. 206r. 206v. 207r. 207v. 208r. 208v. 209r. 209v. 210r. 210v. 211r. 211v. 212r. 212v. 213r. 213v. 214r. 214v. 215r. 215v. 216r. 216v. 217r. 217v. 218r. 218v. 219r. 219v. 220r. 220v. 221r. 221v. 222r. 222v. 223r. 223v. 224r. 224v. 225r. 225v. 226r. 226v. 227r. 227v. 228r. 228v. 229r. 229v. 230r. 230v. 231r. 231v. 232r. 232v. 233r. 233v. 234r. 234v. 235r. 235v. 236r. 236v. 237r. 237v. 238r. 238v. 239r. 239v. 240r. 240v. 241r. 241v. 242r. 242v. 243r. 243v. 244r. 244v. 245r. 245v. 246r. 246v. 247r. 247v. 248r. 248v. 249r. 249v. 250r. 250v. 251r. 251v. 252r. 252v. 253r. 253v. 254r. 254v. 255r. 255v. 256r. 256v. 257r. 257v. 258r. 258v. 259r. 259v. 260r. 260v. 261r. 261v. 262r. 262v. 263r. 263v. 264r. 264v. 265r. 265v. 266r. 266v. 267r. 267v. 268r. 268v. 269r. 269v. 270r. 270v. 271r. 271v. 272r. 272v. 273r. 273v. 274r. 274v. 275r. 275v. 276r. 276v. 277r. 277v. 278r. 278v. 279r. 279v. 280r. 280v. 281r. 281v. 282r. 282v. 283r. 283v. 284r. 284v. 285r. 285v. 286r. 286v. 287r. 287v. 288r. 288v. 289r. 289v. 290r. 290v. 291r. 291v. 292r. 292v. 293r. 293v. 294r. 294v. 295r. 295v. 296r. 296v. 297r. 297v. 298r. 298v. 299r. 299v. 300r. 300v. 301r. 301v. 302r. 302v. 303r. 303v. 304r. 304v. 305r. 305v. 306r. 306v. 307r. 307v. 308r. 308v. 309r. 309v. 310r. 310v. 311r. 311v. 312r. 312v. 313r. 313v. 314r. 314v. 315r. 315v. 316r. 316v. 317r. 317v. 318r. 318v. 319r. 319v. 320r. 320v. 321r. 321v. 322r. 322v. 323r. 323v. 324r. 324v. 325r. 325v. 326r. 326v. 327r. 327v. 328r. 328v. 329r. 329v. 330r. 330v. 331r. 331v. 332r. 332v. 333r. 333v. 334r. 334v. 335r. 335v. 336r. 336v. 337r. 337v. 338r. 338v. 339r. 339v. 340r. 340v. 341r. 341v. 342r. 342v. 343r. 343v. 344r. 344v. 345r. 345v. 346r. 346v. 347r. 347v. 348r. 348v. 349r. 349v. 350r. 350v. 351r. 351v. 352r. 352v. 353r. 353v. 354r. 354v. 355r. 355v. 356r. 356v. 357r. 357v. 358r. 358v. 359r. 359v. 360r. 360v. 361r. 361v. 362r. 362v. 363r. 363v. 364r. 364v. 365r. 365v. 366r. 366v. 367r. 367v. 368r. 368v. 369r. 369v. 370r. 370v. 371r. 371v. 372r. 372v. 373r. 373v. 374r. 374v. 375r. 375v. 376r. 376v. 377r. 377v. 378r. 378v. 379r. 379v. 380r. 380v. 381r. 381v. 382r. 382v. 383r. 383v. 384r. 384v. 385r. 385v. 386r. 386v. 387r. 387v. 388r. 388v. 389r. 389v. 390r. 390v. 391r. 391v. 392r. 392v. 393r. 393v. 394r. 394v. 395r. 395v. 396r. 396v. 397r. 397v. 398r. 398v. 399r. 399v. 400r. 400v. 401r. 401v. 402r. 402v. 403r. 403v. 404r. 404v. 405r. 405v. 406r. 406v. 407r. 407v. 408r. 408v. 409r. 409v. 410r. 410v. 411r. 411v. 412r. 412v. 413r. 413v. 414r. 414v. 415r. 415v. 416r. 416v. 417r. 417v. 418r. 418v. 419r. 419v. 420r. 420v. 421r. 421v. 422r. 422v. 423r. 423v. 424r. 424v. 425r. 425v. 426r. 426v. 427r. 427v. 428r. 428v. 429r. 429v. 430r. 430v. 431r. 431v. 432r. 432v. 433r. 433v. 434r. 434v. 435r. 435v. 436r. 436v. 437r. 437v. 438r. 438v. 439r. 439v. 440r. 440v. 441r. 441v. 442r. 442v. 443r. 443v. 444r. 444v. 445r. 445v. 446r. 446v. 447r. 447v. 448r. 448v. 449r. 449v. 450r. 450v. 451r. 451v. 452r. 452v. 453r. 453v. 454r. 454v. 455r. 455v. 456r. 456v. 457r. 457v. 458r. 458v. 459r. 459v. 460r. 460v. 461r. 461v. 462r. 462v. 463r. 463v. 464r. 464v. 465r. 465v. 466r. 466v. 467r. 467v. 468r. 468v. 469r. 469v. 470r. 470v. 471r. 471v. 472r. 472v. 473r. 473v. 474r. 474v. 475r. 475v. 476r. 476v. 477r. 477v. 478r. 478v. 479r. 479v. 480r. 480v. 481r. 481v. 482r. 482v. 483r. 483v. 484r. 484v. 485r. 485v. 486r. 486v. 487r. 487v. 488r. 488v. 489r. 489v. 490r. 490v. 491r. 491v. 492r. 492v. 493r. 493v. 494r. 494v. 495r. 495v. 496r. 496v. 497r. 497v. 498r. 498v. 499r. 499v. 500r. 500v. 501r. 501v. 502r. 502v. 503r. 503v. 504r. 504v. 505r. 505v. 506r. 506v. 507r. 507v. 508r. 508v. 509r. 509v. 510r. 510v. 511r. 511v. 512r. 512v. 513r. 513v. 514r. 514v. 515r. 515v. 516r. 516v. 517r. 517v. 518r. 518v. 519r. 519v. 520r. 520v. 521r. 521v. 522r. 522v. 523r. 523v. 524r. 524v. 525r. 525v. 526r. 526v. 527r. 527v. 528r. 528v. 529r. 529v. 530r. 530v. 531r. 531v. 532r. 532v. 533r. 533v. 534r. 534v. 535r. 535v. 536r. 536v. 537r. 537v. 538r. 538v. 539r. 539v. 540r. 540v. 541r. 541v. 542r. 542v. 543r. 543v. 544r. 544v. 545r. 545v. 546r. 546v. 547r. 547v. 548r. 548v. 549r. 549v. 550r. 550v. 551r. 551v. 552r. 552v. 553r. 553v. 554r. 554v. 555r. 555v. 556r. 556v. 557r. 557v. 558r. 558v. 559r. 559v. 560r. 560v. 561r. 561v. 562r. 562v. 563r. 563v. 564r. 564v. 565r. 565v. 566r. 566v. 567r. 567v. 568r. 568v. 569r. 569v. 570r. 570v. 571r. 571v. 572r. 572v. 573r. 573v. 574r. 574v. 575r. 575v. 576r. 576v. 577r. 577v. 578r. 578v. 579r. 579v. 580r. 580v. 581r. 581v. 582r. 582v. 583r. 583v. 584r. 584v. 585r. 585v. 586r. 586v. 587r. 587v. 588r. 588v. 589r. 589v. 590r. 590v. 591r. 591v. 592r. 592v. 593r. 593v. 594r. 594v. 595r. 595v. 596r. 596v. 597r. 597v. 598r. 598v. 599r. 599v. 600r. 600v. 601r. 601v. 602r. 602v. 603r. 603v. 604r. 604v. 605r. 605v. 606r. 606v. 607r. 607v. 608r. 608v. 609r. 609v. 610r. 610v. 611r. 611v. 612r. 612v. 613r. 613v. 614r. 614v. 615r. 615v. 616r. 616v. 617r. 617v. 618r. 618v. 619r. 619v. 620r. 620v. 621r. 621v. 622r. 622v. 623r. 623v. 624r. 624v. 625r. 625v. 626r. 626v. 627r. 627v. 628r. 628v. 629r. 629v. 630r. 630v. 631r. 631v. 632r. 632v. 633r. 633v. 634r. 634v. 635r. 635v. 636r. 636v. 637r. 637v. 638r. 638v. 639r. 639v. 640r. 640v. 641r. 641v. 642r. 642v. 643r. 643v. 644r. 644v. 645r. 645v. 646r. 646v. 647r. 647v. 648r. 648v. 649r. 649v. 650r. 650v. 651r. 651v. 652r. 652v. 653r. 653v. 654r. 654v. 655r. 655v. 656r. 656v. 657r. 657v. 658r. 658v. 659r. 659v. 660r. 660v. 661r. 661v. 662r. 662v. 663r. 663v. 664r. 664v. 665r. 665v. 666r. 666v. 667r. 667v. 668r. 668v. 669r. 669v. 670r. 670v. 671r. 671v. 672r. 672v. 673r. 673v. 674r. 674v. 675r. 675v. 676r. 676v. 677r. 677v. 678r. 678v. 679r. 679v. 680r. 680v. 681r. 681v. 682r. 682v. 683r. 683v. 684r. 684v. 685r. 685v. 686r. 686v. 687r. 687v. 688r. 688v. 689r. 689v. 690r. 690v. 691r. 691v. 692r. 692v. 693r. 693v. 694r. 694v. 695r. 695v. 696r. 696v. 697r. 697v. 698r. 698v. 699r. 699v. 700r. 700v. 701r. 701v. 702r. 702v. 703r. 703v. 704r. 704v. 705r. 705v. 706r. 706v. 707r. 707v. 708r. 708v. 709r. 709v. 710r. 710v. 711r. 711v. 712r. 712v. 713r. 713v. 714r. 714v. 715r. 715v. 716r. 716v. 717r. 717v. 718r. 718v. 719r. 719v. 720r. 720v. 721r. 721v. 722r. 722v. 723r. 723v. 724r. 724v. 725r. 725v. 726r. 726v. 727r. 727v. 728r. 728v. 729r. 729v. 730r. 730v. 731r. 731v. 732r. 732v. 733r. 733v. 734r. 734v. 735r. 735v. 736r. 736v. 737r. 737v. 738r. 738v. 739r. 739v. 740r. 740v. 741r. 741v. 742r. 742v. 743r. 743v. 744r. 744v. 745r. 745v. 746r. 746v. 747r. 747v. 748r. 748v. 749r. 749v. 750r. 750v. 751r. 751v. 752r. 752v. 753r. 753v. 754r. 754v. 755r. 755v. 756r. 756v. 757r. 757v. 758r. 758v. 759r. 759v. 760r. 760v. 761r. 761v. 762r. 762v. 763r. 763v. 764r. 764v. 765r. 765v. 766r. 766v. 767r. 767v. 768r. 768v. 769r. 769v. 770r. 770v. 771r. 771v. 772r. 772v. 773r. 773v. 774r. 774v. 775r. 775v. 776r. 776v. 777r. 777v. 778r. 778v. 779r. 779v. 780r. 780v. 781r. 781v. 782r. 782v. 783r. 783v. 784r. 784v. 785r. 785v. 786r. 786v. 787r. 787v. 788r. 788v. 789r. 789v. 790r. 790v. 791r. 791v. 792r. 792v. 793r. 793v. 794r. 794v. 795r. 795v. 796r. 796v. 797r. 797v. 798r. 798v. 799r. 799v. 800r. 800v. 801r. 801v. 802r. 802v. 803r. 803v. 804r. 804v. 805r. 805v. 806r. 806v. 807r. 807v. 808r. 808v. 809r. 809v. 810r. 810v. 811r. 811v. 812r. 812v. 813r. 813v. 814r. 814v. 815r. 815v. 816r. 816v. 817r. 817v. 818r. 818v. 819r. 819v. 820r. 820v. 821r. 821v. 822r. 822v. 823r. 823v. 824r. 824v. 825r. 825v. 826r. 826v. 827r. 827v. 828r. 828v. 829r. 829v. 830r. 830v. 831r. 831v. 832r. 832v. 833r. 833v. 834r. 834v. 835r. 835v. 836r. 836v. 837r. 837v. 838r. 838v. 839r. 839v. 840r. 840v. 841r. 841v. 842r. 842v. 843r. 843v. 844r. 844v. 845r. 845v. 846r. 846v. 847r. 847v. 848r. 848v. 849r. 849v. 850r. 850v. 851r. 851v. 852r. 852v. 853r.

te miseris plectit immortos. Qod proseqd. ^A pacemib[us] h[ab]ent q[ui]cunq[ue] blamis, avertendis
absurdissime & hilissime concidet, si Deus
potest sine illa iniuritate vel impotentiâ sua
solo libere sua voluntatis & absolupe domi-
nationis arbitrio, cum illis misericordiam
naturam instituere. ¹⁰ Nec verò adhuc solum Julianum tantum, sed
& quicunque operibus suis passim docet, nullo
modo posse auctorum malorum causam quic-
k[on]tra pura natura statu affligi posse dicitur.
Deo tribui sine lectione iustitia vel potesta-
tis sequitur. Nam a sermonibus ad populum: Ma-
de temp. 13. litorum omnium, nos veram e[st]aspeccationem esti: Deo
cum sine eis a dominice mala usq[ue] patuerat. Iustitia
est. He is: omnipotens est Deus, nullo modo ista pa-
reatur si non meretur. Et in libro v[e]l]g[ant]ia
volum quae stonum, questione p[er] 2 cum ratio-
nando constituit mundum regi provi-
denta & nihil in eo casu fieri. Hoc, inquit,
confitit[ur] & sequens videtur suu quicquid in mundo
geritur, pars mundus geratur, partem nostra vo-
luntate. Deum enim quop[er] humana op[er]a, si que in-
sistat alioquin atque comparab[us] litteratores. Cuius
est. Inst[it]utio autem regas & gubernas universa, mul-
lam peccatum cuique fini in mente insig[n]e, nullum
premium maneret adi. Meritum autem pena peccati-
um & iniquitatis præter reuictum. Et ubertus
questione ob[lig]atoria secunda, omnes rimas
obstruit, per quas clabi posset, qui presentis
vite miseras, sine peccati iniuriae contin-
gente posse credet. Cum enim lector protu-
besseret questionem qui bono affligi molitè
fuerint, quasque omnium infirmitatem per-
fuerit & latitudinem, & maxime gentium Paganorum, sic omnium suscipiores placare
fugit, ut si peccata removere non possit
cum Dei iniuria misericordiam tamquam cumul-
lum inimicitorum trumperet poruisse faveantur:
Sed ix[us] tamen inquit, qui parent mortuus. Deum,
qui in stros in doloribus & laboribus viderit; aut certe
si non audent in iustitiam. Deum dicere, nec res huma-
nas non creare, auctoriter, vel ifero, statuisse ne-
cessitates factorum, contra quas nec p[ro]digio quo facit,
ne ordinem rerum a se dispositum in stria turbare
credatur, aut aliud aliquid opinari quod Deus in
alioquin inadmissus non possit a iustitia prohibere,
descendunt. Habet hic omnes nobiliores sus-
piciones hominum, juxta quas vel in iustitia
Dei retorqueretur, vel in providentia va-
luitate, vel in infirmitate eius, vel in sua
a ipso constituta, hoc est in ordinationem
eius immutabilem, qua constituit uille ordō
rerum ageretur, quo etiam justi paternit[er]
mala, sub quo membro etiam Pelagianorum
pura natura continetur. Ille quippe rerum
lucis immutabilis leges etiam justitum os quo-
que cruciat malis. Videamus ergo quid ad
illa ex Augustino mente dicendum sit: Dicen-
do est, inquit, radicem fatuam faisse iustitiam
in hominibus, si res humana non curat Deus, qui
omnis ista humana iustitia, quia & iuste amittit
humans recte faciendo possit, & preciendo amittere,
non in p[ro]meretur aquila nisi esset aquila incommuni-
bilis iustitia qua integrum inventaret a iustis, cum
ad eam conservetur; integrum relinqueatur.

Ibidem.

^B pacemib[us] h[ab]ent q[ui]cunq[ue] blamis, avertendis
Que iustitia incomparabilis utique. Dei est
ne eam portigeret ab illustranda se conversa-
res humanas mercuraret. Eni[ti] tibi profligatos eos
qui Dei presidientia mundum non curante
justos affligi puant. Jam pergit ad eos qui
Deo sic ordinat[ur] hoc fieri posse putant: Si vero
proprie[tes] gravior perpeti iustos faceret, quia contra
ordinem rerum a se dispositionem nolit venire, neq[ue] ipse
iustus est, nonqua a dispositionem suam servaveret
multis, quia ea disp[on]it ipsius ordinem rerum in
momentu p[er]dui rufi affligatur. Quid mani-
ficius quam non posse Deum alem iei[us] major-
inem constitueret ut in meipsis penit[er] justus
affligatur? Quod ut elatioribus verbis ep[ist]ola
Scholastica loquatur Angilicus, non est
eludere dicere quan injustum fore Deum sit,
km ordinem rerum sive in pura natura, sive
in integra & sanctificata, sive in alia qualia
que institueret, ut immortali penit[er] justi affli-
gantur. Ex quo aperi[re]t sequitur, parva na-
tura in qua promulgat iustitiam iustitia, vel
potius omnes omnia justi immortis tor-
quentur penit[er] esse impossibilem, nec alter
possibilem fieri posse nisi vel in jesu, vel
invaliditatem tribuamus Deo, vel providen-
tiā adiutoriam, atque ita, quemadmodum
etiam contra Julianum dixerat, caput fidei per-
dimus, de deo angustijs exegimus. Vnde etiam
statim subiicit: In aliquo autem Deum esse invi-
dum ad repellendam mala que iusti patiuntur, quis
qui opinatur, ideo despicit, quia non intelligit, sicut
nos est iustitiam Deum dicere, ita nefas esse omnia
potest enegare. Concludit itaque non laia ex
causa hoc contingere nisi de peccato & reli-
quias eius hoc est ut ipse loquitur, vel de ipso
morbis mundi sanato vel de adiutorio medicinae, que
ut agrotantibus nobis tam acerba imponen-
tur morbus meruit.

^C Neque vero Philosphos, Manichos, &
que Pelagianos tantum, apud quos omnes so-
la para natura sine gratia, & sine peccati crea-
turae ascribitur, hoc argumento irigit Augus-
tinus. hypotheses improbat, tanquam qui
Dei maiestatem nefaria figuram hypothetis
impiecerat violarent. sed etiam ex ejusdem ip-
sus argumentis evidenter & certitudine gra-
vissimos cruciatus ipse usque ad finem vita-
passus est. Cum enim nunquam intelligere
posset quo pacto anima rationalis, si nova
unaquaque à Deo crearetur peccati origi-
nis posset esse rea, nunquam etiam intelligere
consequenter potuit, quo pacto iuxta illam
sententiam in qua anima parvolorum inno-
cents nascitur, sicut Pelagiana heresis
asseret, tot cruciatus & misterij sine viola-
tione divinae providentie vel omnipoten-
tiae vel iustitiae posset affligi. Audi ipsum
quanta ingenitatem ingentes animi sui angu-
sia ex hoc solo capite nascentes conseruat,
& opem ut inde liberari possit aliena erudi-
tionis impliret; sed cum ad partem ventum est
partularum, magis multeinde coartior angelus, ne Ep[ist]ola
quid respondere prius uterius non sedim est: pars
dico quasque posse habeat vitam illa damnatio, quo
necesse

me esse est trahantur, si de corpore exierint sine Christiana gratia sacramento, sed eas ipsas, que in hac rite dolentibus nobis versantur ante oculos, quas enumerare si velim, prius tempus quam exempla deficiunt. Languescunt agrestudinibus, torquentur doloribus, fame & siti cruciantur, debilitantur membris, patiantur sensibus, vexantur ab immundis spiritibus. Demonstrandum est utique, quomodo ista sine ulla sua mala causa iuste patiantur. Hoc est, demonstrandum est quomodo ista parvuli innocentes vel in pura natura, sicut hæc Pelagiana statuit, vel juxta sententiam que animam sine peccati contagione in corpore creari credit, justè patiantur.

Et quoniam rem demonstrandum illud est, cum Deus sit vita mortisque dominus? Ut faciat de parvulis quod voluerit, cum parentibus peccantibus detrahi posset immortalitas, & ita in filios etiam innocentes natura mortalitatis propagari? Hæc enim sunt que Scholastici obvia, p'ana, vera, certaque esse ne dubitant quidem. Audi Agustinum multo sublimius & religiosius rimantem istius difficultatis anfractus: Non enim dicitur est, aut ipsa ignorante Deo fieri, aut enim non posse resistere factibus, aut iniuste ista vel facere vel permittere. Num quidam fieri illa animalia irrationalia recte dicimus in ipsis naturis excellentioribus, et si virtute, sicut aperte in Evangelio videmus porcos ad usum desiderium concessos esse damnobus, hoc & de homine recte possimus dicere? Quasi diceret, nullo pacto. Et quæ causa differentia? An malest enim, sed rationale, et si mortale. Anima est rationalis in ipsis membris, qua tantis afflictionibus patiuntur. Deus bonus est, Deus iustus est, Deus omnipotens est, hoc dubitate omnino dementis est; tantorum ergo malorum quæ sunt in parvulis causa recta datur. Nempe cum maiores ista patiuntur, scimus dicere, aut sicut in Job merita examinari, aut sicut in Herode peccata puniri. Et de quibusdam C

A exemplis, que Deus manifesta esse voluit, alia que obscura sunt, bonum conetur conceditur. Sed hoc in maioribus. De parvulis autem quid respondamus, edisse, si panis tantis nulla in eis sunt puni da peccata iustitia. Nam utique nulla est in illis creatibus existimanda. Nonne ridiculum est hoc suspicari, quod At gustino in mentem nondum venerat Deum esse vitæ & mortis auctorem? Esse absoluum creaturarum dominum? Mortalitatem parentum peccantium etiam in filios non peccantes posse propagari, sicut patri auctor peccanti secundum, quo & ipsoxij filij catone? Hæc enim sunt quæ velut limatus excogitata proferuntur. Nempe haec ipsa sunt quæ Augustinus erga creaturam rationalem que est objectum iustitiae & iustitiae, nullo modo sine culpa creature vel iniquitate, vel infirmitate, vel ignorantia creatoris fieri posse testatur, & in scriptis suis tota vita asseverantissime testatus est. Idcirco enim passim contra Pelagianos, contra Manichæos, contra Philosophos qui mortalitatem parvolorum velut in partibus naturalibus prodeunt ut illa tribuebant, semper clamat, Mu idus regitur divina providentia, Deus bonus est, Deus justus est, Deus omnipotens est, hoc dubitate omnino dementis est; tantorum ergo malorum quæ parvuli patientur, justa causa proferatur. Et reclama tibus, istum Deus ordinem suu voluntate dispositus, responderet Augustinus; Nec ipse iustus est, quia ita dispositus ipsum ordinem rerum ut iusti vel innocentes immitterit poenis affligantur. Ex quibus perspicuum est nunquam Augustinum tantas afflictiones, quantas etiam parvulos in hac mortalitate pati cernimus, cum divine providentie attributis considerare posuisse, si natura vel ab initio pura, vel etiam parentibus licet peccantibus, in posteris fätem quoquo modo expers iniquitatis, nali ponetur.

C A P V T VII I.

Iustitia Dei funditus revertitur juxta Augustinum per statum puræ naturæ.

ET quamvis Augustinus in superius allegatis, & alijs non paucis locis indeterminatam semper colligat, Dei providentis regentisque mundum, vel omnipotentiam, vel bonitatem, vel scientiam, vel iustitiam laeti, si miserias mortalitatis humanas sine peccato creature rationalis patent, lapissimi tamen adversus eosdem naturæ puræ fabros Pelagianos determinatæ conficit, iustitiam Dei funditus tolli, nec ullam ratione posse defendi. Quisquis enim Deum verum colit, sicut Pelagiani se colere fatebantur, de Creatoris omnipotentia, & bonitate non facile dubitat. Nam statim in initio symboli Apostolici quod omnibus in ore Christianis est, Ecclesia Christiana proficit, Credo in Deum patrem omnipotentem creatorum celi & terra. Quomodo ergo facile neget

A supremum omnium Creatorem esse omnipotentem qui creavit omnia? Esse bonum qui dedit omnia? Esse scientem atque sapientem qui excogitavit omnia? Sed haec supposita fide, iustitia statim tota pericitatur tot tantorumque misericordiarum immisso ne sine ullo immiterito precedentis iniquitatis, propria enim iustitia materia, est suum cuique tribuere, quomodo autem innocentis tanta miseria debetur, & consequenter justè suum tribuat, quacumque vel integræ, vel parte naturæ iustificatione, nunquam intelligi posse innumeris locis Augustinus docuit. A qua doctrina quia multa pendent, opera pretium est attendere, quantum certitudine & constantia, Pelagianis Augustinus eam objecrit, & quantum nihil ei vel in speciem responderi ab eis posse judicaverit, qui puram naturam velut omnium